

VÝSADBOU TO NEKONČÍ!

Každý z vás už nejspíše zaznamenal, že Češi v posledních měsících snad až překvapivě aktivně sázejí stromy. Velké firmy slibují výsadbu jednoho stromu za každého zaměstnance, pedagogové zapojují své třídy do výsadby sadů a alejí a fotografie z výsadby stromů začaly zaplavovat nejen vaše sociální sítě. Sázejí zkrátka všichni, ať už malí či velcí, a naše krajina se bude moci v blízké budoucnosti pyšnit novými sady, alejemi, remízky či volně stojícími stromy. Zní to jednoduše, ale pravdou je, že pokud chceme, aby se naše země zazelenala, musíme udělat mnohem víc než jen zasadit strom.

autor: BARBORA HIRSCHOVÁ

Proč sázíme stromy?

Čím to, že je sázení stromů najednou tak oblíbené? Odpověď je prostá. Česko sužuje poslední roky alarmující sucho. Bojovat s ním může každý. Zemědělci tím, jak se starají o půdu, urbanisté tím, jaká města projektují, podniky tím, jak efektivně nakládají s vodou. „Něco“ ale můžeme udělat každý. Ne každý musí postavit dům či zplodit syna, ale strom můžeme zasadit opravdu každý. Stromy totiž výrazně ovlivňují prostředí, ve kterém žijeme:

zachycují škodliviny! Stromy a obecně zeleň fungují jako filtr, který dokáže eliminovat škodlivé emise z automobilové dopravy nebo domácích topenišť, a zároveň pohlcují polévatý prach;

stromy mohou fungovat jako biotop! Stromy představují útočiště pro hmyz a ptactvo a drobné savce.

zlepšují kvalitu života obyvatel! A to především ve městech, kde zeleň pomáhá zlepšovat kvalitu zdraví populace;

zajišťují příjemnější mikroklima! Především v letních horkých dnech dokážou stromy ve městech fungovat doslova jako klimatizace. Teplota ve stínu stromu může být za slunečného dne až o 3 °C nižší než ve stínu např. vašeho slunečníku. Zároveň dokážou stromy doplňovat vzdušnou vlhkost, která je v horkých dnech klíčová především v rozpálených městech;

A proč se do sázení stromů najednou zapojuje široká veřejnost? Iniciativa Sážíme budoucnost má za cíl vysadit 10 000 000 stromů do roku 2025 pro odolná města a zdravou krajinu. Do boje se suchem se nevydala pouze vláda, Ministerstvo životního prostředí, ale rovněž neziskové a dobrovolnické organizace, žáci a studenti, rodiny s dětmi i jednotlivci. Každý z nás si může zasadit svůj strom a pečovat o něj.

Jak se starat o strom?

Zasadit stromek a vyfotit si u něj fotografii na památku zvládne každý z nás. Tím ovšem práce teprve začíná! Čerstvě zasazený strom potřebuje důkladnou péči, jinak má pramalou šanci na uchycení. Málokdo ví, že o nově zasazený strom se musíme

starat celých pět let! Právě následná péče o vzrostlé stromy je mnohem důležitější než samotná výsadba.

Péče o sad je samozřejmě jiná než péče o samostatně stojící strom, ale základní pravidla jsou stejná. Každý zasazený strom potřebuje pečlivou záživku, pravidelný řez, ochranu před uhuštěním půdy a ochranu kmene před poškozením. Co se týče finanční náročnosti, výsadba samotného stromu tvoří zhruba třetinu nákladů, zatímco následná péče zbylé dvě třetiny.

Výběr druhu stromů

Než se pustíme do výsadby stromů, je klíčové se ujistit, zdali jsme zvolili vhodný druh stromů pro danou lokalitu. Nezapomínejme, že jiné druhy vybíráme pro nížiny a zcela odlišné pro vyšší nadmořské výšky! Samostatně stojící strom, alej, větrolam, sad, či remízek mají totiž odlišná pravidla výsadby, kterými bychom se

měli řídit. Různé druhy stromů mají rovněž odlišné požadavky na vláhu, srážky, teplotu a světelné podmínky.

Nepodceňujeme proto výběr druhu stromů! Byla by škoda věnovat roky péče a energie nevhodně zasazeným stromkům. Poslední, avšak neméně důležitá informace je, že do krajiny musíme sázet stromy původní, nebo zdomácnělé! Palmy a olivovníky jsou zajisté krásné dřeviny, avšak pro české prostředí jsou zcela nevhodné!

V případě, že si nejsme svou volbou druhu zcela jisti, poradíme se se zahradním architektem, či nahlédneme do [manuálu pro příslušný typ výsadby](#).

Jak pečovat o strom v jednotlivých fázích života?

Nejvíce pozornosti bychom měli péči o strom věnovat v prvních třech letech, kdy je strom v tzv. fázi ujímání. V tomto období je strom nejen velice náchylný na pravidelnou zálivku, ale rovněž mu hrozí nejzávažnější poškození. Stromek ve fázi ujímání potřebuje zálivku cca každých 14 dní, ideálně 40 – 60 litrů vody, tedy 4-6 velkých konví vody. Rovněž je vhodné stromek ochránit před zvěří, která si ráda pochutnává nejen na listech mladých stromků, ale také na kůře. Neměli bychom zapomínat na ukotvení stromku pomocí 2-3 kůlů, popř. stromek ještě stabilizovat pomocí úvazů, a na vytvoření zálivkové mísy. Řádné ukotvení představuje důležitou ochranu stromku před vyvrácením při poryvech větru, či jiné nepříznivé počasí.

V období mezi třetím až pátým rokem od výsadby bychom měli stále věnovat pozornost důkladné zálivce. Stromku bychom měli dopřát

zálivku v intervalu jednoho měsíce v množství 80 – 100 litrů, tedy 8 – 10 velkých konví vody. V tomto období tzv. „aklimatizovaný strom“ vyžaduje na rozdíl od stromku ve fázi ujímání i řez, pomocí kterého můžeme upravit větve do charakteristického tvaru koruny. V tomto období života stromku můžeme odstranit úvazy stromu, ale kůly bychom měli ponechat, jelikož představují ochranu stromu např. při sekání trávy.

Po 5 letech od výsadby hovoříme o dospívajícím stromu. V této fázi bychom měli omezit zálivku. Strom už si přivyká na přirozené podmínky a můžeme odstranit kotvení stromu. Pokud bychom něčemu měli věnovat zvýšenou pozornost, je to tzv. výchovný řez stromu. V praxi to znamená úprava do charakteristického tvaru koruny a odstranění nevhodně rostoucích větví. Když se z dospívajícího stromu stane strom dospělý, je v podstatě „samostatný“ a v této fázi života nevyžaduje žádnou zvláštní péči. Vhodná je pouze občasná zálivka při vysokých teplotách, a to kolem obvodu koruny. Strom stačí prořezávat jednou za 5 až 10 let, a to za účelem odstranění suchých větví.

Čeho se při péči o stromy vyvarovat?

Při zálivce bychom se měli vyvarovat zalévání stromků pod tlakem. Prudký proud vody z hadice může vymývat půdu a odkrývat kořinky na povrchu, které následně zaschnou. Zaléváme ideálně dešťovou vodou z konve, pouze po obvodu koruny, ne u kmene! Další nebezpečí pro stromy znamenají strunové sekačky. Narušení kůry stromu může být fatální pro jeho následný vývoj. Kůrou stromu se přenášejí živiny. Její narušení proto může v některých případech znamenat i uhynutí stromku.

Dále bychom si měli dávat pozor na chemické prostředky při odstraňování plevelů. Je vhodné udržovat výsadbovou mísu tak, aby nezarůstala plevellem, který stromu ubírá vláhu. Nicméně vždy bychom měli plevel odstraňovat mechanicky a ne chemickými prostředky, které mohou poškodit kořeny. U dospělých stromů bychom měli dávat pozor na stavbu, či orbu v okolí stromů, abychom nepoškodili kořeny, které mohou být rozvětvené daleko od kmene.

Kde mohu najít podrobnější informace k péči o sady, aleje, větrolamy, či remízky?

Pokud se chcete pouštět do větší výsadby a nevíte si rady, jak o stromky dále pečovat, na stránkách iniciativy [Sázíme budoucnost](#) naleznete všechny potřebné informace. [Odborné metodiky](#) poskytuje rovněž Agentura ochrany přírody a krajiny.

Nebud'te líní a pečujte s láskou o stromy i po jejich výsadbě! Stromy se vám za pár let odvděčí.